

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/41

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2022/7918
Karar No. 2022/8519
Tarihi: 30.06.2022

●İŞKOLU BARAJI KOŞULUNUN 2009 TEMMUZ İSTATİSTİĞİ SONRASI 15.09.2012 TARİHİNE KADAR KURULMUŞ ARASINDA KURULAN SENDİKALAR İÇİN BU TARİHLERDEKİ YETKİ BAŞVURUSUNDA ARANMAYACAĞI

●İŞE İADE DAVASI AÇAN İŞÇİLERİN YETKİ TESPİTİNDE DİKKATE ALINMASI GEREKLİLİĞİNİN İŞVEREN TARAFINDAN İLERİ SÜRÜLEMeyeCEĞİ

ÖZETİ: 07.09.2016 tarihinde yürürlüğe giren 6745 sayılı Kanun ile değişik 6356 sayılı Kanun'un geçici 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası gereğince "2009 Temmuz istatistiği sonrasında 15/9/2012 tarihine kadar kurulmuş işçi sendikaları" arasında yer alan davalı Sendika bakımından %1 olan işkolu barajı uygulanmayacağından eksik inceleme ile kurulan hüküm doğru olmamıştır.

...yetki başvuru tarihinden önce iş sözleşmesi işverence feshedilen ve açmış olduğu feshin geçersizliğinin tespiti (işe iade) davası kabul edildikten sonra yeniden işe başlatılan işçinin yetki tespitinde dikkate alınmasının işveren tarafından ileri sürülemeyeceğinin ve bu itibarla somut olayda davalı Sendikanın toplu iş sözleşmesi yapabilmek için gereken çoğunluğu sağladığının anlaşılmasına göre davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi hatalıdır.

DAVA: Taraflar arasındaki olumlu yetki tespitinin iptali davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın reddine karar verilmiştir.

Kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına ve esas hakkında yeniden hüküm kurulmak suretiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili ve davalılar vekilleri tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra, dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (Bakanlık) tarafından diğer davalı Devrimci Turizm İşçileri Sendikasına işyerinde toplu iş sözleşmesi yapmak üzere yetki verildiğini, işyerindeki çalışan sayısının hatalı olarak belirlendiğini, davalı Sendikanın yetki tespiti için Bakanlığa başvurduğu tarihte işyerindeki çalışan sayısının 215 değil, bordrolu ve taşeron çalışanların toplamı dikkate alındığında 350 olduğunu, bu durumda davalı Sendikanın yetki tespiti için aranan sayıya sahip olmadığını, davacı aleyhine İstanbul 1. İş Mahkemesinin 2017/74 Esas sayılı dosyası ile Etel Ennekavi tarafından işe iade davası açıldığını, bu davanın istinaf aşamasında olduğunu, bu nedenle söz konusu işçinin sözleşmesinin askıda olup davacının çalışan sayısının hesaplanmasında bu işçinin de dikkate alınması gerekirken dikkate alınmadığını, yetki tespitine esas alınan 27.08.2018 tarihinden bir ay öncesi olan 27.07.2018 tarihleri arasında bir kısım işçilerin iş sözleşmelerinin feshedildiğini, bu işçilerin işe iade talebi ile arabuluculuk merkezlerine başvurduğunu, diğer taraftan iş sözleşmeleri 26.08.2018 veya 27.08.2018 tarihlerinde iş sözleşmesi feshedilen işçiler bulunduğunu, bu işçilerin arabulucuya başvurma sürelerinin 27.09.2018 tarihinde sona ereceğini, bu nedenle arabuluculuk ve işe iade davaları için anılan sürelerin beklenmesi gerektiğini, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'na (6356 sayılı Kanun) göre, işçilerin aynı zamanda aynı işkolundaki birden çok sendikaya üye olamayacakları ve aksine bir durum olması hâlinde sonraki üyeliklerin geçersizlik arz edeceğini, Bakanlığın bu amir hükme rağmen yetki tespitinde davalı Sendika üyesi kabul ettiği birçok işçinin diğer sendikalara üye olup olmadığı konularında araştırma yapmadığını, davalı Sendikanın kurulu bulunduğu işkolu bazında %1 oranında üyesi bulunması gerektiğini belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle Sendika lehine verilen yetki tespitinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı Devrimci Turizm İşçileri Sendikası vekili cevap dilekçesinde; örgütlenme çalışmasını tamamladıktan sonra yetki tespiti için Bakanlığa başvurulduğunu, Bakanlıktan gelen yazıda davacı işyerinin turizm işkolunda bir işyeri olduğu ve üye sayısı bakımından %51 barajını aşarak Sendikanın işyerinde yetkili olduğunun tespit edildiğini, işyerinde yapılan işin hizmet sunumu olup otel

olarak işletildiğini, sendikal örgütlenme sonrasında örgütlenmeye öncülük eden işçilerin işten çıkarıldığını ve diğer işçilerin istifa ettirildiğini, 6356 sayılı Kanun'un yetki için başvurulduğu tarihteki üye sayısının dikkate alınması gerektiğini düzenlediğini, işe iade davası açmış olan işçilerin dava sonucunun bekletici mesele yapılmasının mümkün olmadığını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini talep etmiştir.

2. Davalı Bakanlık vekili cevap dilekçesinde; yetki tespit başvuruları karşılanırken, işverenler tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan işyerlerine ilişkin tescil ve işçi bildirimlerinin esas alındığını, Sendika Yetki Sistemi'ne Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarından otomasyon sistemiyle yansıyan bilgiler doğrultusunda işlem yapıldığını, işe iade davası devam eden işçilerin yetki tespitine dâhil edilmesi gerektiğine dair Kanun'da bir hüküm bulunmadığını, aynı Kanun'da yetki tespit başvurularının 6 iş günü içerisinde karşılanması gerektiğinin düzenlendiğini, sendika üyeliğinin kazanılması veya üyelikten çekilme işlemleri üzerinde Bakanlığın bir yetkisinin bulunmadığını, sendika üyelik sisteminin, işçinin çalıştığı işkolundan farklı bir işkolunda kurulu sendikaya üyelik imkânı vermediğini, yetki tespit işlemindeki üyelerin 18 No.lu işkolunda kurulu bir sendikaya üye olduklarını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini talep etmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

“...
...

Bakanlığın 04.09.2018 tarih ve 10864794- 103.02-E.61658 sayılı Yetki tespit yazısında, işyerinde çalışan işçi sayısının 215 olarak yer almışsa da. 2018/08. Ay SGK Hizmet Bildirimi ile Bakanlığın 31.12.2019 tarih ve 26970042-640[640]-E 3351544 sayılı yazısı ekinde yer alan ve Bakanlığın yetki tespitine esas aldığı çalışan listesindeki sigortalı çalışanlar karşılaştırıldığında, SGK Hizmet Bildiriminde yer almayan 38512584602 TC Kimlik nolu Melih Özmetiner isimli bir çalışanın Bakanlığın tespite esas listesinde yer aldığı ve bu nedenle Bakanlığın anılan tarihteki işyeri çalışan sayısını 215 olarak tespit ettiği anlaşılmıştır.

2018/08. Ay SGK Hizmet Bildiriminde yer almayan Melih Özmetiner isimli kişi dışlanarak, işyerindeki toplam 214 çalışanın davalı Sendikaya Üyelik durumu incelendiğinde, söz konusu 214 çalışandan 109 çalışanın davalı sendikaya, 3 çalışanın ise diğer sendikalara üye olduğu, bu durumda 27.08.2018 tarihi itibarıyla işyerindeki çalışmakta olan ve davalı sendikaya üye olan çalışanların dosyada mevcut raporda gibi tespit edildiği görülmüştür.

...

Davacı tarafın bilirkişi raporuna ilişkin itiraz dilekçesi incelendiğinde; raporda TALİP TEMUR adlı personelin dosyaya sunulu verilerle tespit yapıldığı, SGK hizmet dökümünde tespit tarihinden önce işten ayrılanlar (6 kişilik) arasında olduğu görülmüştür. Bilirkişi raporunda 109 kişilik sendikali personel listesinin Ek-

isabetsiz...” gerekçesiyle İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılarak esas hakkında yeniden hüküm kurulmak suretiyle davanın kabulü ile yetki tespitinin iptaline karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili ve davalılar vekilleri temyiz başvurusunda bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1. Davalı Bakanlık vekili temyiz dilekçesinde; 07.09.2016 tarihli Resmî Gazete ile yürürlüğe giren 20.08.2016 kabul tarihli 6745 sayılı Kanun ile 6356 sayılı Kanun’un geçici 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişikliğin gözden kaçırıldığını, bu kanuni değişiklik uyarınca 2 yıl süreyle yetki şartının aranmayacağını, istisnai ve geçici olan bu düzenlemeye tabi olan işçi sendikalarının 2009 Temmuz İstatistikleri’nde %10 işkolu barajını aşmış veya 2009 Temmuz İstatistiği sonrasında 15.09.2012 tarihine kadar kurulmuş olan işçi sendikaları olduğunu, davalı Sendikanın bu kapsamda yer aldığını, bu sendikalara %1 olan işkolu barajının uygulanmadığını, geçici 6 ncı maddeye göre sendikalarının yetki başvurularının sadece işyeri ve işletme çoğunluğu şartlarına göre sonuçlandırıldığını, müvekkili Bakanlıkça yapılan yetki tespit işleminin usul ve kanuna uygun olduğunu belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle kararın bozulmasını talep etmiştir.

2. Davalı Sendika vekili temyiz dilekçesinde; 0 07.09.2016 tarihli Resmî Gazete ile yürürlüğe giren 20.08.2016 kabul tarihli 6745 sayılı Kanun ile 6356 sayılı Kanun’un geçici 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişikliğin gözden kaçırıldığını, bu kanuni değişiklik uyarınca 2 yıl süreyle yetki şartının aranmayacağını, istisnai ve geçici olan bu düzenlemeye tabi olan işçi sendikalarının 2009 Temmuz İstatistikleri’nde %10 işkolu barajını aşmış veya 2009 Temmuz İstatistiği sonrasında 15.09.2012 tarihine kadar kurulmuş olan işçi sendikaları olduğunu, davalı Sendikanın bu kapsamda yer aldığını, bu sendikalara %1 olan işkolu barajının uygulanmadığını, geçici 6 ncı maddeye göre sendikalarının yetki başvurularının sadece işyeri ve işletme çoğunluğu şartlarına göre sonuçlandırıldığını, belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle kararın bozulmasını talep etmiştir.

3. Davacı vekili, istinaf dilekçesinde belirttiği sendika üyeliklerine ilişkin itirazlarını ileri sürerek kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, 6356 sayılı Kanun’un 41 inci ve devamı maddeleri kapsamında olumlu yetki tespitinin iptali istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın (Anayasa) “Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı” kenar başlıklı 53 üncü maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler.”

2. 6356 sayılı Kanun'un “Yetki” kenar başlıklı 41 inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birinin üyesi bulunması şartıyla işçi sendikası, toplu iş sözleşmesinin kapsamına girecek işyerinde başvuru tarihinde çalışan işçilerin yarısından fazlasının, işletmede ise yüzde kırkının kendi üyesi bulunması hâlinde bu işyeri veya işletme için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir.”

3. 6356 sayılı Kanun'un “Yetki Tespiti İçin Başvuru” kenar başlıklı 42 nci maddesi ise şöyledir:

“(1) Toplu iş sözleşmesi yapmak isteyen işçi sendikası Bakanlığa başvurarak yetkili olduğunun tespitini ister. İşveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren de Bakanlığa başvurarak yetkili işçi sendikasının tespitini isteyebilir.

(2) Bakanlık, kayıtlarına göre başvuru tarihi itibarıyla bir işçi sendikasının yetkili olduğunu tespit ettiğinde, başvuruyu, işyeri veya işletmedeki işçi ve üye sayısını, o işkolunda kurulu işçi sendikaları ile taraf olacak işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene altı iş günü içinde bildirir.

(3) İşçi sendikasının yetki şartlarına sahip olmadığı ya da işyerinde yetki şartlarına sahip bir işçi sendikasının bulunmadığının tespiti hâlinde, bu bilgiler sadece başvuruyu yapan tarafa bildirilir.

(4) Sigortalılığın başlangıcı ile sona ermesine ilişkin bildirimlerden yasal süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılmayanlar, yetkili işçi sendikasının tespitinde dikkate alınmaz.

(5) Yetki tespiti ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.”

4. 6356 sayılı Kanun'un “Yetki İtirazı” kenar başlıklı 43 üncü maddesi de şöyledir:

“(1) Kendilerine 42 nci madde uyarınca gönderilen tespit yazısını alan işçi veya işveren sendikaları veya sendika üyesi olmayan işveren; taraflardan birinin veya her ikisinin yetki şartlarına sahip olmadığı veya kendisinin bu şartları taşıdığı yolundaki itirazını, nedenlerini de göstererek yazının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren altı iş günü içinde mahkemeye yapabilir.

(2) İtiraz dilekçesi görevli makama kayıt ettirildikten sonra mahkemeye verilir. Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin yüzde birinden daha az üyesi bulunan işçi sendikası, yetki itirazında bulunamaz.

(3) İtiraz dilekçesinde veya ekinde somut delillerin yer almaması hâlinde itiraz incelenmeksizin reddedilir. İşçi ve üye sayılarının tespitinde maddi hata ve süreye ilişkin itirazları mahkeme altı iş günü içinde duruşma yapmaksızın kesin olarak karara bağlar. (Değişik cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bunların dışındaki

itirazlar için mahkeme, duruşma yaparak karar verir ve bu karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi bir ay içinde kararını verir. (Ek cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması hâlinde Yargıtay bir ay içinde kesin olarak karar verir.

(4) 42 nci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca kendisine yetki şartlarına sahip olmadığı bildirilen işçi sendikası, altı iş günü içinde yetkili olup olmadığının tespiti için dava açabilir. Mahkeme açılan davayı o işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birini üye kaydeden işçi sendikaları ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene de bildirir. Mahkeme davayı iki ay içinde sonuçlandırır.

(5) İtiraz, karar kesinleşinceye kadar yetki işlemlerini durdurur.”

5. 07.09.2016 tarihinde yürürlüğe giren 6745 sayılı Kanun ile değişik 6356 sayılı Kanun’un geçici 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

“Mülga 2822 sayılı Kanunun 12 nci maddesine göre Bakanlıkça yayımlanan 2009 Temmuz istatistiğinde kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde onunu üyesi bulduran işçi sendikaları ile 2009 Temmuz istatistiği sonrasında 15/9/2012 tarihine kadar kurulmuş işçi sendikalarının bu fıkraı değiştiren Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde yapacakları yetki tespit başvuruları 41 inci maddede yer alan işyeri veya işletme çoğunluğu şartlarına göre sonuçlandırılır.”

3. Değerlendirme

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyumsuzluğun hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davacının tüm, davalıların aşağıdaki bentlerin kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. Somut uyumsuzlukta, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 27.08.2018 başvuru tarihi itibarıyla davacıya ait 1095478 sicil numaralı işyerinde toplam 215 işçi çalıştığı ve davalı Sendikanın 109 üyesi bulunduğu gerekçesiyle toplu iş sözleşmesi yapabilmek davalı Sendikanın gerekli çoğunluğu sağladığına dair 04.09.2018 tarih ve 61658 sayılı olumlu yetki tespit kararı verilmiştir.

3. Bölge Adliye Mahkemesince davalı Devrimci Turizm İşçileri Sendikasının %1 olan işkolu barajını aşmadığı gerekçesiyle yetki tespitinin iptaline karar verilmiş ise de 07.09.2016 tarihinde yürürlüğe giren 6745 sayılı Kanun ile değişik 6356 sayılı Kanun’un geçici 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası gereğince “2009 Temmuz istatistiği sonrasında 15/9/2012 tarihine kadar kurulmuş işçi sendikaları” arasında yer alan davalı Sendika bakımından %1 olan işkolu barajı uygulanmayacağından eksik inceleme ile kurulan hüküm doğru olmamıştır.

4. Diğer taraftan İlk Derece Mahkemesi kararında davalı Sendikanın yetki başvuru tarihi itibarıyla tespit konusu işyerinde yarıdan fazla çoğunluğu sağladığının gerekçesi ile açıklandığının, davacı vekilinin temyiz konusu yaptığı hususların yetki tespitinin iptalini gerektirecek nitelikte olmadığı, ayrıntıları Yargıtay 9. Hukuk

Dairesinin 21.10.2021 tarihli ve 2021/9690 Esas, 2021/14731 Karar sayılı ilâmında açıklandığı üzere yetki başvuru tarihinden önce iş sözleşmesi işverence feshedilen ve açmış olduğu feshin geçersizliğinin tespiti (işe iade) davası kabul edildikten sonra yeniden işe başlatılan işçinin yetki tespitinde dikkate alınmasının işveren tarafından ileri sürülemeyeceğinin ve bu itibarla somut olayda davalı Sendikanın toplu iş sözleşmesi yapabilmek için gereken çoğunluğu sağladığının anlaşılmasına göre davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi hatalıdır.

5. Son olarak belirtmek gerekir ki somut uyuşmazlık hâkimlik mesleğinin gerektirdiği hukuki bilgiyle çözümlenmesi gereken nitelikte olduğundan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 266 ncı maddesine aykırı olarak İlk Derece Mahkemesince bilirkişi raporu alınması da doğru değil ise de bu durum sonuca etkili görülmediğinden eleştiri ile yetinilmiştir. Belirtilen sebeplerle, 6356 sayılı Kanun'un 43 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca hükümlerin bozulmak suretiyle ortadan kaldırılması ve aşağıdaki gibi karar verilmesi gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan sebeplerle;

1. Yukarıda tarih ve sayısı belirtilen İlk Derece Mahkemesi kararı ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının **BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA**,

2. Davanın **REDDİNE**,

3. Karar tarihi itibarıyla alınması gerekli olan 80,70 TL harçtan, peşin alınan 35,90 TL harcın mahsubu ile bakiye 44,80 TL harcın davacıdan tahsili ile Hazineye irad kaydına,

4. Karar tarihinde yürürlükte bulunan tarifeye göre 5.100,00 TL ücreti vekâletin davacıdan alınarak davalılara verilmesine,

5. Davacının yapmış olduğu yargılama giderinin üzerinde bırakılmasına, davalı Devrimci Turizm İşçileri Sendikasının yaptığı 70,00 TL yargılama giderinin davacıdan tahsili ile ilgili davalıya ödenmesine,

6. Yatırılan gider avanslarından varsa kullanılmayan bakiyelerinin ilgili tarafa iadesine,

7. Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde davacı ile davalı Turizm İşçileri Sendikasına iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

30.06.2022 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.